

Pehmeällä järjestötyöllä kovia tuloksia – iäkkäiden ryhmätoiminnan näkökulma

Järjestöjen rooli kuntoutuksessa sote-uudistuksen jälkeen
15.6.2021

Anu Jansson

Osallisuusjohtaja

Toimintaterapeutti, Gerontologi, FT

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

SOSTE
Yhdessä tehty hyvä elämä kaikille.

Järjestöt ovat iäkkäiden hyvinvoinnin yksi tärkeä kivijalka

- Yhteiskunnallisten tarpeiden muuttuessa järjestöt pysyvät, tunnistavat ja reagoivat
- Nojaamme tukevasti ajantasaiseen tutkimusnäyttöön ja asiantuntijuuteen
- Teemme työtä ihmistä lähellä: tavoitteellisesti ja asiakaslähtöisesti

Järjestölähtöinen sotainvalidi- ja veteraanikuntoutus viitoittaa tietä iäkkäiden ryhmäkuntoutukselle ja -toiminnalle

- Sotainvalidien ja rintamaveteraanien kuntoutuksen ideat, menetelmät ja sisältö integroituivat aikoinaan osaksi yleistä hoito- ja kuntoutuskulttuuriamme sekä geriatriasta kuntoutusta.
- Sen monet vaikuttavat elementit toimivat edelleen tärkeänä pohjana monissa vanhustyötä tekevissä järjestöissä.

Ikääntyneiden ryhmäkuntoutuksen kehittämisessä järjestöillä on – ja on ollut – tärkeä rooli

---

Vaikuttavaksi todettuja esimerkkejä

- Preventiivinen liikunnallinen malli: Voimaa Vanhuuteen
- Psykososiaalinen malli yksinäisyyteen: Ystäväpiiri-toiminta
- Omahoitotaitoja tukeva malli varhaisvaiheen muistisairauteen: Omahoitovalmennus-toiminta
- Hyvän ravitsemustilan ylläpitoon: Voimaa ruuasta
- Muistisairaiden iäkkäiden kotikuntoutukseen: FINALEX, jossa yksilö- ja ryhmäkuntoutusta

(Gery ry, Ikäinstituutti, Vanhustyön keskusliitto)

VTKL

Järjestöjen vaikuttavissa ryhmämalleissa on tunnistettavissa useita toimivia elementtejä, mm.

- Kuullaan asiakkaiden tarpeet ja kootaan hiljainen tieto, ns. heikot signaalit
- Tutkittu malli muotoillaan ymmärrettäväksi, toistettavaksi ja mitattavaksi
- Tuloksia siirretään laajasti ja kustannustehokkaasti iäkkäiden ihmisten arkeen
- Soveltuvuuteen eri konteksteissa kiinnitetään huomiota
- Intervention vastaanottajan ja ympäristön kyky ottaa malli haltuun varmistetaan koulutuksella
- Ryhmätoimintaa juurrutetaan toinen jalka tutkimuksessa ja toinen käytännön kenttätyössä

(Jansson 2020)

Kovia tuloksia pehmeällä ryhmätoiminnalla

Esimerkkinä Ystäväpiiri-ryhmät

- Ohjaajapari fasilitoi 6–8 henkilön ryhmässä osallistujien keskinäistä kanssakäymistä tukien ratkaisuja yksinäisyyteen, voimavaroihin sekä me-hengen saavuttamiseen kolmen kuukauden ajan.
- Interventioryhmän hyvinvointi, elämänlaatu ja kognitio paranivat merkitsevästi verrattuna kontrolliryhmään.
- Interventioryhmäläiset käyttivät myös merkitsevästi vähemmän terveyspalveluita kuin kontrolliryhmäläiset ja heidän kuolemanvaaransa väheni kolmen vuoden seurannassa.
- 10 vuoden seurantatutkimuksessa toiminnan tutkitut elementit ovat säilyneet varsin hyvin.

Keskeistä on iäkkäiden asiakkaiden oikea-aikainen ryhmiin ohjautuminen: etsivän työn askeleet

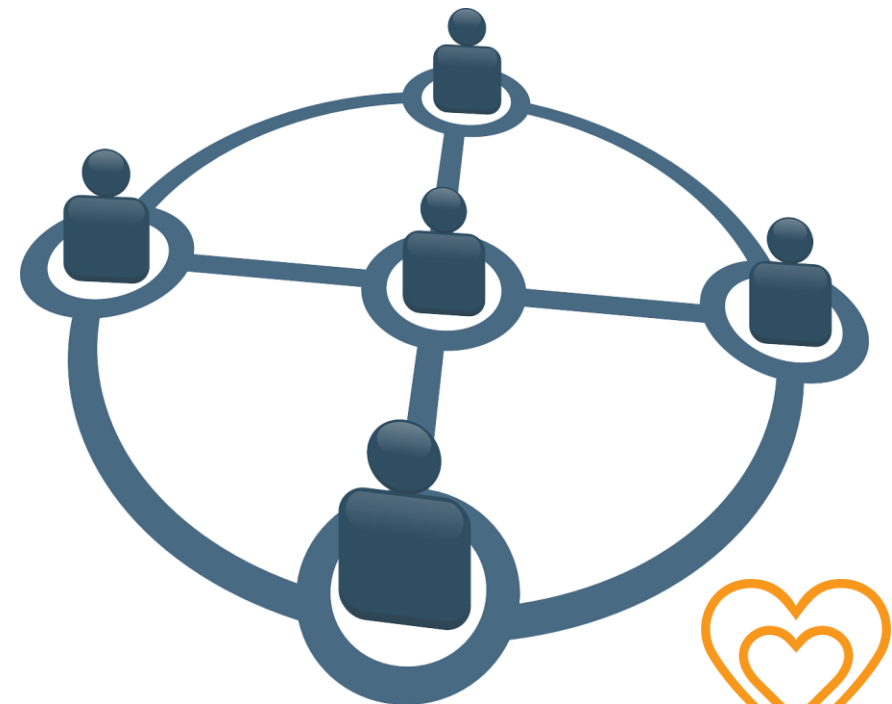
- Etsivä vanhustyö on ammatillista ja monesti järjestölähtöistä työtä iäkkäiden ihmisten parissa.
- Työssä korostuu asiakaslähtöisyys ja psykososiaalinen työote.
- Tavoitteena on löytää yhdessä iäkkään ihmisen kanssa sosiaalista tukea ja polkuja lähiyhteisöihin sekä -palveluihin.
- Työn liikkuva ja lähellä ihmistä toteutuva luonne ottaa huomioon kaikkein vaikeimmassakin asemassa olevat ikääntyneet.

On ratkaisevan tärkeää toimia yhdessä

- Yhdyspintatyöskentely useamman pöydän äärellä tunnistaa eri osapuolten voimavarat.
- Järjestöjen yhdyspintatyön tärkein osapuoli ovat asiakkaat: iäkkäät itse ovat keskeisiä toimijoita useilla areenoilla.
- Järjestöillä on asiantuntemusta, joka eroaa julkisen sektorin toimijoista: ei heikompana tai parempana – vaan erilaisena.
- Verkostofasilitointi on hyödyllinen työkalu. Esim. Omahoitovalmennus-toiminnassa yhteistyötä vahvistetaan alueellisesti eri toimijoiden välillä, toiminnan keskiössä on iäkäs pariskunta.

”Yhteiskunnalliset ilmiöt ovat muuttuneet entistä monimutkaisemmiksi. Tarvitaan monialaista yhteistyötä, jotta valtionavustuksia voidaan kohdentaa jatkossa entistä paremmin yhteiskunnallisiin päämääriin.”

(Valtiovarainministeriön julkaisu 2021:27)

Jotta työ on vaikuttavaa,
myös huilata pitää

Lämpimät kiitokset
ja oikein hyvää kesää!

Anu Jansson

050 402 2529

anu.jansson@vtkl.fi

@JanssonAnu @VTKL10

